

ПАРКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.

МОДУЛЬ №2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ІНЖЕНЕРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БОЮ (ДІЙ).

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.3. ВІЙСЬКОВІ ДОРОГИ ТА КОЛОННИ ШЛЯХИ. ІНЖЕНЕРНА РОЗВІДКА МАРШРУТІВ РУХУ. ОБЛАДНАННЯ ТА УТРИМАННЯ ПЕРЕПРАВ.

ЗАНЯТТЯ 2.3.2. РОБОТА КОМАНДИРА ІНЖЕНЕРНОГО РОЗВІДУВАЛЬНОГО ДОЗОРУ (ІРД) З ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗВІДКИ МАРШРУТІВ РУХУ.

Навчальний потік: _____ курс

Час: 270 хв.

Місце: _____ ауд.

Навчальна та виховна мета:

I. Навчальна мета:

Привити курсантам уміння та навички щодо ведення інженерної розвідки маршруту руху на посаді командира інженерно-розвідувального дозору в залежності від обстановки, яка складається, навчити їх складати схему інженерної розвідки маршруту руху та її легенду.

II. Виховна мета:

Виховати у навчаємих високі морально-психологічні якості (почуття патріотизму та готовність зі зброєю в руках захищати територіальну цілісність нашої держави), почуття відповідальності за виконання поставлених завдань.

Навчальні питання та розподіл часу:

№ з/п	Зміст занять, навчальні питання	Час, хв.
I	Вступна частина	5
II	Основна частина	270
	1. Організація роботи командира інженерного розвідувального дозору (ІРД) з розвідки маршрутів руху.	50
	2. Нанесення на карту (схему місцевості) розвіданої ділянки маршруту руху та складання її легенди.	210
III	Заклучна частина	5

Навчально-матеріальне забезпечення:

Матеріальне забезпечення:

1. Навчальні карти (схеми місцевості).
2. Прилади для креслення.
3. Курвіметри.

II. Навчальна література:

1. Бойовий статут механізованих і танкових підрозділів Сухопутних військ, частина III (взвод, відділення, екіпаж танку) – К.: Ком. СВ ЗСУ, 2016.

2. Бойовий статут механізованих і танкових підрозділів Сухопутних військ, частина II (рота, батальйон) – К.: Ком. СВ ЗСУ, 2016.
3. Інженерна підготовка: Навч. посібн. – Львів: НАСВ, 2015.
4. Мілютін В.А., Фтемов Ю.О., Павлючик В.П., Куцька О.М. Інженерне забезпечення загальновійськового бою. Навч. посібн. - Львів: АСВ, 2010.
5. Підручник сержанта інженерних військ. Навч. посібн. – Кам'янець-Подільський: ФВП К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2007.
6. Посібник сержанта інженерних військ. Навч. посібн. – К. : Ком. СВ ЗСУ.
7. Рекомендації щодо посилення захисту військових колон від застосування фугасів. – Львів: АСВ, 2014. – 128 с.

ЗМІСТ ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Практичне заняття проводиться комбінованим методом: поєднанням пояснювально-ілюстративного та практичної роботи.

У вступній частині керівник заняття перевіряє наявність особового складу, його готовність до заняття, оголошує тему, навчальну мету, навчальні питання і порядок проведення заняття, а також показує роль і місце даного заняття в загальній системі тактичної та інженерної підготовки навчаємих. Викладач звертає увагу навчаємих на те, що від умілого і правильного застосування знань військово-інженерної справи в ході організації маршу буде суттєво залежати хід виконання поставлених бойових завдань. Правильно розвіданий та оцінений маршрут руху підрозділів надасть можливість виконати поставлену бойову задачу та зберегти життя та здоров'я особового складу. Після чого здійснює інформування курсантів про досвід отриманий в зоні ООС (АТО).

Після цього викладач перевіряє підготовку курсантів до заняття шляхом вибіркового опитування або тестування.

Після перевірки підготовки до заняття викладач переходить до відпрацювання основних навчальних питань.

Відпрацювання навчальних питань проводиться у наступній послідовності:

Перше навчальне питання викладається та відпрацьовується пояснювально-ілюстративним методом. Викладач доводить навчаємий матеріал щодо ведення інженерної розвідки маршрутів руху, звертає увагу курсантів на правильність оформлення відповідних документів та розрахунків.

Друге навчальне питання викладається комбінованим методом (поєднання методу практичної роботи з проблемним та ситуаційним методом). Викладач призначає курсантів командирами ІРД, роздає навчаємих карти (схеми) місцевості за варіантами та ставить завдання на відпрацювання схеми розвіданого маршруту руху та його легенди. Навчаємі виконують це завдання практично використовуючи конспект та дозволена навчальна література.

При підведенні підсумків заняття викладач ще раз нагадує тему заняття, оцінює рівень засвоєння необхідних знань, умінь та навичок, відмічає недоліки в діях навчаємих, дає оцінку їх діям на практичному занятті.

Оцінювання курсантів здійснюється середньоарифметичною оцінкою за вхідний контроль, відпрацьовану схему розвіданого маршруту та його легенди.

Виховна мета досягається суворим дотриманням вимог статутів, чітким і якісним виконанням практичних завдань.

ХІД ЗАНЯТТЯ

Навчальні питання і розрахунок часу	Дії керівника заняття	Дії тих, хто навчається
1	2	3
<p>I. ВСТУПНА ЧАСТИНА</p>	<p>Приймає рапорт від чергового навчальної групи. Перевіряє наявність і готовність особового складу до заняття, повноту матеріального забезпечення. Оголошує тему, мету заняття і навчальні питання. Здійснює вхідний контроль знань шляхом тестування.</p>	<p>Конспектують тему, мету заняття і навчальні питання. Складають тести.</p>
<p>II. ОСНОВНА ЧАСТИНА</p> <p>1. Організація роботи командира інженерного розвідувального дозору (ІРД) з розвідки маршрутів руху.</p>	<p>Нагадує навчальний матеріал. Інженерну розвідку на маршруті ведуть інженерно-розвідувальні дозори (ІРД), сапери-розвідники, які були залучені до складу різних розвідувальних груп, інженерні підрозділи, назначені для виконання конкретних інженерних заходів., а також офіцери інженерних військ у складі рекогносцировочних груп. Розвідка повинна встановити:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вид дорожнього покриття; - ширину та стан проїжджої частини та обочини; - наявність вузьких місць, які знижують швидкість руху (дефіле, залізничні переїзди, круті повороти, підйоми, спуски тощо); - наявність та види загороджень, зруйнувань, заражень, важко-прохідних місць та можливість влаштування об'їздів; - стан, вантажність та габарити дорожніх споруд (мостів, труб); - можливість руху гусеничної техніки паралельної дорозі; - наявність місцевих дорожньо-будівельних матеріалів; - наявність з'їздів та вкриттів поблизу дороги; - необхідний обсяг задач по забезпеченню проїзду по дорозі. <p>Основним документом розвідки є схема або карта розвіданого маршруту з легендою. <i>Схему розвіданої ділянки дороги виконують на карті, на яку наносять:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - піднятий маршрут, розбитий на ділянки з нумерацією їх римськими цифрами; - загородження (руйнування); - водопропускні дорожні споруди, а також місця їх об'їздів; - броди й підходи до них; - місця розташування дорожньо-будівельних матеріалів. 	<p>Усвідомлюють навчальний матеріал.</p>

Загородження (руйнування), водопропускні споруди, броди, будівельні матеріали позначають умовними знаками з нумерацією їх арабськими цифрами, які беруться в кружок. *Легенда складається на карті або в зошиті, де вказується:*

- коротка характеристика маршруту;
- короткі відомості про загородження (руйнування), об'їзди, броди, обсяги робіт.

Для пересування частин і підрозділів з основного району в запасний назначаються маршрути руху по існуючих дорогах. За відсутності існуючих доріг прокладають колонні шляхи.

Підрозділ, виділений для прокладання колонного шляху, висилає із свого складу розвідку, яка визначає та позначає його напрямом. Слідом за розвідкою, якщо необхідно, здійснюється розчистка або підсилення проїжджої частини, засипка ям, ровів.

Необхідність у силах та засобах для прокладання колонних шляхів в цілому і на виконання окремих задач залежить від характеру місцевості та пори року.

Склад підрозділу, який веде розвідку дороги залежить від обстановки, протяжності ділянки дороги, час на виконання-завдань розвідки, наявність сил та засобів і може бути відділення до взводу.

Оснащення: міношукач, прилади РХР, бінокль, нахиломір, фотоапарат, рулетка, РП-І, компас, прилади нічного бачення, карта та радіостанція.

Перед виїздом на розвідку командир підрозділу вивчає ділянку дороги і прилягаючу місцевість на карті.

Про результатах розвідки командир підрозділу надає письмово донесення з картою або схемою та легендою.

ЛЕГЕНДА (приклад)

Ділянки I і II – мостова бруківка в задовільному стані. Ширина проїзної частини 5 м, обочин – 2 м.

Ділянки III і IV – дорога з гравію. Ширина проїзної частини 6 м, обочин – 2 м. Незруйновані ділянки в доброму стані.

Протяжність всієї ділянки дороги – 8,3 км.

Загородження і руйнування:

- Дерев'яний міст – зруйнований. Брід для танків – 75 м правіше. Для машин збудувати міст довжиною 12 м. Лісоматеріал на місці.
- Переорана ділянка довжиною 1,4 км. Об'їзди відсутні. Кар'єр гравійного матеріалу в 1,5 км від дороги.

- Воронка діаметром 7 м, глибиною 2 м.
- Дерев'яний міст вантажопідйомністю 6 т, довжиною 10 м. Ширина проїзної частини 4 м. Провести підсилення. Лісоматеріал на місці.
- Вибійни глибиною до 0,3 м на ділянці довжиною 250 м.

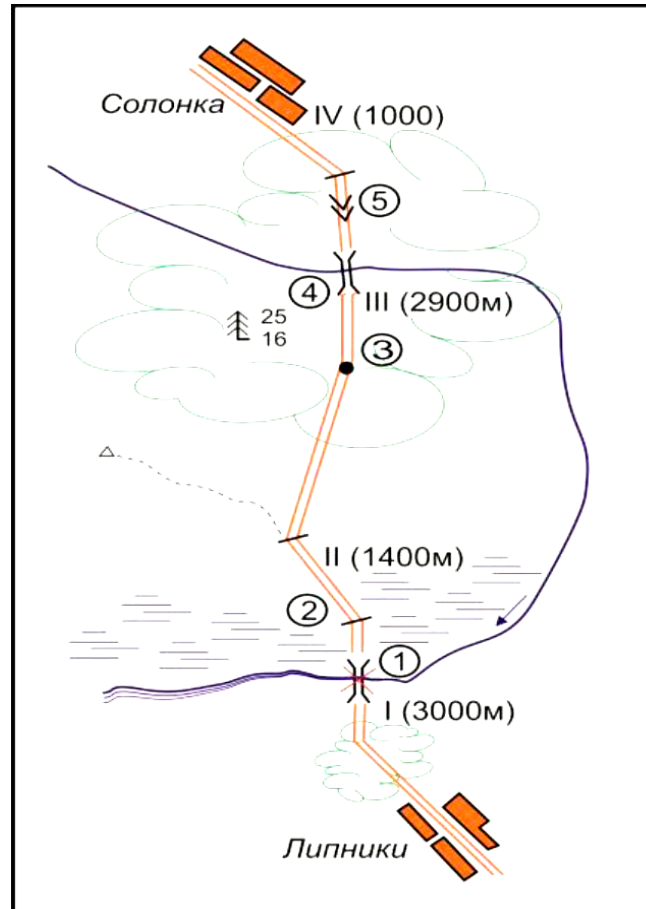

Схема розвіданої місцевості є бойовим графічним документом.

- Під час розробки і ведення бойових документів необхідно дотримуватися таких правил:
- будь-який бойовий документ повинен мати службовий заголовок та підпис із

зазначенням посади, військового звання та прізвища особи, що підписала документ; у заголовку письмового документа, крім найменування документа, вказується порядковий номер документа, місце пункту управління, час і дата його складання (підпису), масштаб і рік видання карти, за якою документ розроблений;

- населені пункти і місцеві предмети, рубежі, райони зосередження (розташування) або дії своїх підрозділів указуються, починаючи з правого флангу, а противника – з лівого флангу; рубежі указуються двома, райони (опорні пункти) – трьома пунктами; назви населених пунктів, рік та інших місцевих предметів указуються в називному відмінку;

- розмежувальні лінії вказуються не менше ніж трьома пунктами, один з яких повинен бути на передньому краю; в обороні і в наступі – з тилу в бік противника, а при відході – від противника в напрямку відходу. Лінії указуються спочатку справа, потім зліва; в обороні – на граничну досяжність своїх вогневих засобів, у наступі – на глибину бойового завдання; розмежувальні лінії в тил указуються на глибину бойового порядку своїх підрозділів;

- напрямок наступу вказується декількома пунктами на всю глибину бойового завдання;

- маршрут руху вказується назвами місцевих предметів або населених пунктів: перша – на вихідному рубежі (пункті), решта – найбільш важливі, через які проходить маршрут, і останній – в районі зосередження або на рубежі переходу в атаку;

- дані обстановки наносяться на карту встановленими умовними знаками, тонкими лініями, не забиваючи топографічну основу карти і написи на ній; завдання і положення підрозділів, а також озброєння і техніка наносяться, як правило, знаками загального позначення; при відсутності необхідних знаків допускається застосовувати додаткові знаки з поясненнями на карті (схемі);

- положення своїх військ, їх завдання і дії позначаються **синім кольором**; положення і дії противника – **червоним кольором**;

- нумерація, найменування частини (підрозділів) і пояснювальні написи своїх військ та противника наносяться **чорним кольором**.

- для скорочення організаційно-штатних формувань підрозділів і частин використовуються тільки рядкові букви;

- при одноколірному виконанні графічних документів всі умовні знаки і написи наносяться **чорним кольором**, знаки умовних позначень противника – **подвійною лінією**;

- умовні знаки військ, озброєння і техніки наносяться на карту (схему) відповідно до дійсного положення їх на місцевості і розташовуються по напрямку дій або ведення вогню; всередині або поряд з умовними знаками при необхідності вказуються кількість і тип

озброєння і техніки;

- для позначення військ противника використовуються ті самі умовні знаки що і для своїх військ, з необхідними написами;
- джерела одержання відомостей про противника позначаються **чорним кольором**, при цьому найменування джерел пишуться початковими буквами, наприклад: **спостереження – С; показання полонених – П; документи противника – ДП; військова розвідка – ВР, повітряна розвідка – ПвР, артилерійська розвідка – АР, інженерна розвідка – ІР, радіаційна, хімічна, біологічна розвідка – РХБР**, час одержання відомостей про противника підписується під позначенням джерела або в рядок; відомості, що потребують перевірки, відмічаються знаком питання;
- другорядні дані, а також дані, що неможливо відобразити умовними знаками, записуються на полях карти або в робочому зошиті;
- розташування і дії військ наносяться умовними знаками суцільною лінією, а дії, що передбачаються або намічаються, дороги, аеродроми та інші споруди, які будуються – переривчастою лінією (пунктиром); запасні райони розташування військ і запасні позиції позначаються переривчастою лінією (пунктиром) з буквою **"З"** всередині знака або поряд з ним; хибні райони, рубежі, хибні споруди і об'єкти позначаються **зеленим кольором** і доповнюються буквою **"Х"** всередині знака або поряд з ним;
- під час нанесення на карту (схему) положення підрозділів до різного часу умовні знаки доповнюються штрихами, пунктирними лініями, крапками, іншими значками або підтушовують різними кольорами; час, до якого відноситься те або інше положення військ указується під найменуванням підрозділу (частини) або в рядок;
- всі написи розташовуються паралельно нижньому (верхньому) обрізу карти (схеми); букви і цифри пишуться без зв'язок, пристосовуючи їх розміри з масштабом карти і військовою інстанцією; написи можуть бути зроблені на вільному місці карти (схеми) із стрілкою до умовного знака.

Роздає навчальні карти та тактичні завдання за варіантами.

Ставить завдання на відпрацювання схем розвіданих ділянок місцевості.

Підводить короткі підсумки навчального питання.

Відпрацьовують схему розвіданої ділянки місцевості командира ІРД.

Усвідомлюють підсумки навчального питання.

<p>2. Складання легенди розвіданого маршруту руху</p>	<p>Формулює проблеми, які постають перед командирами ІРД в ході інженерної розвідки маршруту руху. Ставить завдання на відпрацювання легенди згідно схеми розвіданої ділянки маршруту руху</p> <p>Відповідає на поставлені питання.</p> <p>Оголошує кінець відпрацювання легенди розвіданої ділянки маршруту.</p> <p>Підводить короткі підсумки роботи навчасних.</p>	<p>Усвідомлюють поставлене завдання. Знаходячись на посаді командира ІРД відпрацьовують легенду розвіданої ділянки місцевості. У разі необхідності задають питання викладачу. Припиняють відпрацювання документів. Усвідомлюють підсумки відпрацювання навчального питання.</p>
<p>ІІІ. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА Підведення підсумків заняття</p>	<p>Керівник підводить підсумки практичного заняття, визначає рівень досягнення навчальної мети, відповідає на запитання, виставляє оцінки, відмічає кращих. Дає завдання на самостійну підготовку.</p>	<p>Усвідомлюють підсумки практичного заняття.</p>

ТАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 1.

ЗАВДАННЯ: 1мб здійснити марш за маршрутом ОПОЧКА, СКОРОДУМКА, ЛЕТОВО, ФЛОРИЦИ, АНЬКОВО, ДВОРЯТКОВО, ТУРОВО, ПАРОВО та до Ч+... зосередитися в районі КИРЕЕВО, ЖЕЛДИБИНО, ПАРОВО.

Вихідний район – ОПОЧКА, ЛИКОВО, МАСЛОВО. Вихідний рубіж – ЧЕКОВО.

ІРД здійснити інженерну розвідку маршруту руху. Скласти схему розвіданого маршруту та її легенду. Довести їх до командира 1мб.

ЗАГОРОДЖЕННЯ ТА РУЙНУВАННЯ: зруйнований міст (3770), лісова пожежа урочище ЖУИХА (4479) (розповсюджується у сх. напрямку), мінований завал дороги – 400 м ліс ЛИСИЙ (4678), район дистанційного мінування ПФМ півд. ЮКША, зруйнована ділянка дороги ШАБИНО, СТАВРОВО.

ІРД здійснити інженерну розвідку маршруту руху. Скласти схему розвіданого маршруту та її легенду.

ДОВІДКОВІ ДАНІ: вага БМП-2 – 14 т, ширина – 3,15 м, плаваюча.

ТАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 2.

ЗАВДАННЯ: 1ортб здійснити марш за маршрутом НЕЛДОВО, КЛИН, ЛЕТОВО, ДАВИДОВСКОЕ, ДВОРЯТКИНО, ТУРОВО, ПАРОВО та до Ч+.... зосередитися в районі КИРЕЕВО, ЖЕЛДИБИНО, ПАРОВО.

Вихідний район – НЕЛДОВО, СОНКОВО-РЯПИНО, ВЬЮКОВО. Вихідний рубіж – ЮРКОВО.

ЗАГОРОДЖЕННЯ ТА РУЙНУВАННЯ: пожежа ПАНКРАТОВО (розповсюджується у сх. напрямку), затоплена місцевість в районі РУЧЬИ, район дистанційного мінування ПФМ перехрестя доріг (3878), зруйнована ділянка дороги ДАВИДОВСКОЕ, ЖУКОВИЦИ, лісовий завал дороги (4673).

ІРД здійснити інженерну розвідку маршруту руху. Скласти схему розвіданого маршруту та її легенду. Довести їх до командира 1ортб.

ДОВІДКОВІ ДАНІ: максимальна вага автомобіля КРАЗ – 6446 з причепом – 34 т, ширина – 2,17 м.

ТАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 3.

ЗАВДАННЯ: 1тб здійснити марш за маршрутом ПАРОВО, ТУРОВО, ДВОРЯТКОВО, АНЬКОВО, ФЛОРИЩИ, СКОРОДУМКА, ОПОЧКА та до Ч+... зосередитися в районі ОПОЧКА, ЛИКОВО, МАСЛОВО.

Вихідний район – КИРЕЕВО, ЖЕЛДИБИНО, ПАРОВО. Вихідний рубіж – ТУРОВО.

ЗАГОРОДЖЕННЯ ТА РУЙНУВАННЯ: район дистанційного мінування ПФМ півд. ЮКША, зруйнована ділянка дороги ШАБИНО, СТАВРОВО, завал дороги ліс ЛИСИЙ (4678), лісова пожежа урочище ЖУИХА (4479), зруйнований міст (3771).

ІРД здійснити інженерну розвідку маршруту руху. Скласти схему розвіданого маршруту та її легенду. Довести їх до командира 1тб.

ДОВІДКОВІ ДАНІ: вага танка Т-64Б з заправкою – 42 т, ширина – 3,42 м.

ТАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 4.

ЗАВДАННЯ: 1зрбатр здійснити марш за маршрутом ПАРОВО, ТУРОВО, ДВРЯТКИНО, ДАВИДОВСКОЕ, ЛЕТОВО, КЛИН, НЕЛІДОВО та до Ч+.... зосередитися в районі НЕЛІДОВО, СОНКОВО-РЯПИНО, ВЬЮКОВО.

Вихідний район – КИРЕЕВО, ЖЕЛДИБИНО, ПАРОВО. Вихідний рубіж – ТУРОВО.

ЗАГОРОДЖЕННЯ ТА РУЙНУВАННЯ: лісовий завал дороги – 1000 м (4673), зруйнована ділянка дороги ДАВИДОВСКОЕ, ЖУКОВИЦИ, затоплена місцевість в районі РУЧЬИ, район дистанційного мінування ПФМ перехрестя доріг (3878).

ІРД здійснити інженерну розвідку маршруту руху. Скласти схему розвіданого маршруту та її легенду. Довести їх до командира 1зрбатр.

ДОВІДКОВІ ДАНІ: ЗРК ОСА-АКМ – вага 17,5 т, ширина 2,75 м, плаваюча.

ТАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 5.

ЗАВДАННЯ: 2 мб здійснити марш за маршрутом ОПОЧКА, ЛЕТОВО, ГОРКИ, ФЛОРИЩИ, ПУСТОШЬ, СЕМЬИНСКОЕ та до Ч+.... зосередитися в районі СЕМЬИНСКОЕ, СОБИНО, ВИРЕМША.

Вихідний район – ОПОЧКА, ЛИКОВО, МАСЛОВО. Вихідний рубіж – ЧЕКОВО.

ЗАГОРОДЖЕННЯ ТА РУЙНУВАННЯ: зруйнований міст (3771), зруйнована ділянка дороги ГОРКИ, ПОДЛЕСКОЕ, пожежа КОСТЕЛЕВО, район дистанційного мінування ПФМ ділянка дороги (4081).

ІРД здійснити інженерну розвідку маршруту руху. Скласти схему розвіданого маршруту та її легенду. Довести їх до командира 2мб.

ДОВІДКОВІ ДАНІ: вага БМП-2 – 14 т, ширина – 3,15 м, плаваюча.

ТАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 6.

ЗАВДАННЯ: 2 тб здійснити марш за маршрутом СЕМЬИНСКОЕ, ПУСТОШЬ, ФЛОРИЩИ, ГОРКИ, ЛЕТОВО, ОПОЧКА та до Ч+.... зосередитися в районі ОПОЧКА, ЛИКОВО, МАСЛОВО.

Вихідний район – СЕМЬИНСКОЕ, СОБИНО, ВИРЕМША. Вихідний рубіж – ПАХОМОВО.

ЗАГОРОДЖЕННЯ ТА РУЙНУВАННЯ: район дистанційного мінування ПФМ ділянка дороги (4081), пожежа КОСТЕЛЕВО, зруйнована ділянка дороги ГОРКИ, ПОДЛЕСКОЕ; зруйнований міст (3770).

ІРД здійснити інженерну розвідку маршруту руху. Скласти схему розвіданого маршруту та її легенду. Довести їх до командира 2тб.

ДОВІДКОВІ ДАНІ: вага танка Т-64Б з заправкою 42 т, ширина – 3,42 м.